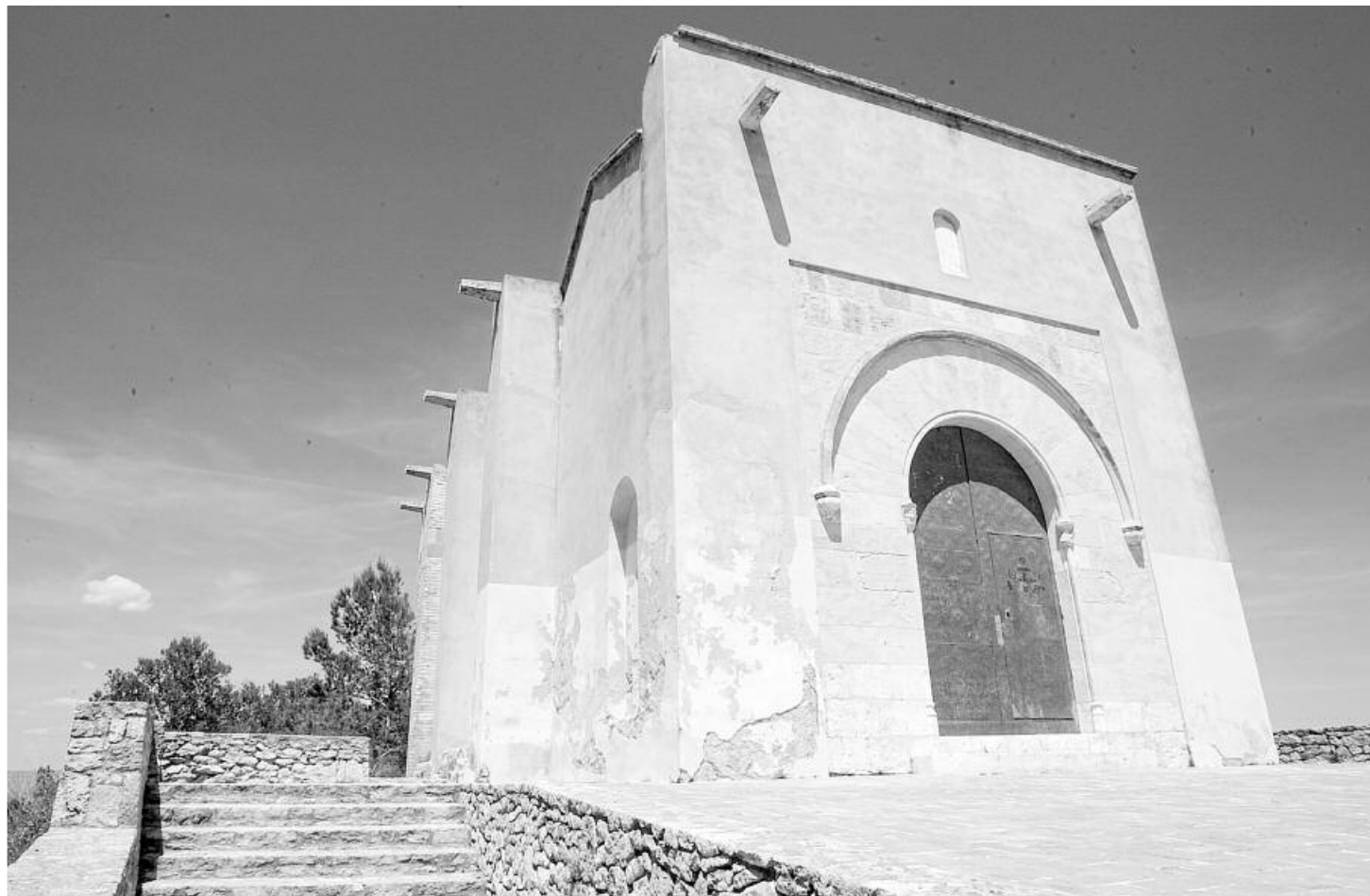

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

La història amagada Mariano González

PERALES IBORRA

Imatge de l'ermita gòtica de Santa Anna, en una fotografia d'aquesta mateixa setmana. En la foto de baix, el temple en ruïnes en 1977.

L'ERMITA DE SANTA ANNA DE LA RUÏNA A L'ESPLENDOR

L'autor de l'article explica el procés de recuperació de l'ermita gòtica de Santa Anna, propietat de Xàtiva i ubicada en terme de la Llosa de Ranes. A finals de la dècada dels 70 fou sentenciada: l'enderrocarien i al seu lloc plantarien un repetidor de TV. Se va poder frenar. Hui és una de les nostres joies patrimonials

L'ermita de Santa Anna, plantada al caramull de la muntanya que separa l'Horta de Xàtiva de la Ribera, és esmentada per primera volta en un conegut informe de l'arquebisbe **Fabián y Fuero**, en el que diu que ja existia l'any 1377. La tornem a trobar al llibre de comptabilitat de 1451 del cardenal **Alfons de Borja**, perquè el prelat destinava 35 reals anuals per pagar "La festa de madona Santa Anna del Puig de Xàtiva, on se diu missa cantada ab diaca o sotsdiaca e XI preveres que fan lo ofici e orgue que sonen a lahor e honor e glòria de Nostre Senyor Déu e de la beneyta santa", i finalment, al testament fet el 1486 per **Aldonça Crespi** en el que va deixar cinc sous per al culte de l'ermita. Han existit al mateix lloc successives ermites dedicades a la

mateixa advocació, l'aspecte de les quals ignorem. L'edifici actual, harmònic i elegant gràcies a les medidades proporcions, als artificis tectònics i al refinament formal del gòtic avançat, va ser construït pel municipi, com mostra l'exhibició repetida d'escuts de la ciutat, que n'era patrona, tot i que un Borja desconegut degué fundar-hi una capellania o benifet, afegint el seu blasó eclesiàstic en una de les claus de volta.

Durant els terratrèmols de 1748 patí greus desperfectes,

reparats per l'Ajuntament com va poder, és a dir, no massa bé, perquè, passats quaranta anys, els ermitans que n'estaven a càrrec, **Josep Carbonell** i **Micaela Juan**, van exposar per escrit la necessitat de fer reparacions urgents. A més de mantenir la fàbrica, els jurats, i els seus successors, els regidors, designaven l'ermità d'acord amb unes clàusules que l'aspirant es comprometia a complir, com consta per darrera vegada en 1871, i nomenaven anualment un claviari, els majorals i un dipositari de l'administració. Després vingué la imparable decadència, vist que, el 1909, es baixà el retaule major d'estil gòtic flamenc encomanat pels jurats de Xàtiva, com proclamava en la polsera l'escut de la ciutat, per dur-lo a l'Exposició Regional de València, i ja no retornà al seu emplaçament original perquè les portes de l'ermita estaven trencades. L'edifici abandonat s'esfondrava a poc a poc en un procés afavorit pels que pujaven a contemplar el panorama i s'entretenien en llançar muntanya avall les dovelles i els carreus per veure com es feien a banderes regolant per la pendent de la serra.

Així hauria seguit, esborrant-se lentament del paisatge pedra a pedra, de no ser per la circumstància "extraordinària" esdevinguda quan Televisión Española va triar l'emplaçament de l'ermita, terme de Xàtiva, com el lloc més favorable per plantar un repetidor de TV comarcal de vint i sis metres d'altura que permetera replicar la senyal d'un esdeveniment tan transcendental per al nostre patrimoni com els campionats mundials de futbol de 1978 en l'Argentina. Calia afanyar-se a arrasar el que quedava del monument per deixar el solar ben pla als de TVE perquè, si hi havia que triar entre futbol o ermita, la resposta era indubtablement única: el futbol!

► **Demolició.** Fins ací, la Història, és a dir, els fets com els coneixem viscuts per altres, i a partir d'ací, em permetran que em passe a la Crònica, que, en paraules d'**Antonio Muñoz Molina**, és l'obligació cívica de "Recordar y contar lo que uno ha visto, esforzándose por no mentir y por no halagar y por no dejarse engañar a uno mismo por el resentimiento o por la nostalgia". La crònica d'uns fets que desconeix la majoria dels que no passen dels cinquanta anys.

L'Ajuntament presidit per **Jesús Miguel Cuadrado** decidí asolar la ruïna, guardant al museu "los florones", segons proposta del regidor de turisme **Santiago Martí**, i tot seguit començà a enderrocar amb explosius part de les fa-